

– BESZÁMOLÓ –

KUTATÓK ÉJSZAKÁJA – AVAGY MI A KÖZÖS
A FARKASOKBAN, A VADÁSZOKBAN ÉS A ZENÉSZEKBEEN?

Az országos Kutatók Éjszakája programsorozat nem csak a tudományos közeg aktív kutatói számára izgalmas esemény – olyan kapocs, ami valóságossá, kézzel tapinthatóvá teszi a tudományos kutatások jelentőségét, közelebb hozza a társadalom tagjaihoz az egyetemeken és kutatóműhelyekben folyó munkát, és nem csak az értelmét élesíti fel a tudományos eredményeknek, de egyfajta ‘gyakorlati szűrőn’ keresztülvezetve azok első tesztjeként is szolgálnak. Így lesznek egyetemi műhelyeink a „remény laboratóriumai”, ahogy az *Antiqua et Nova* enciklika fogalmaz a felsőoktatási katolikus egyetemek szerepéről korunk kihívásaira.¹

2025 szeptemberében a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának kapuja is tágra nyitva várta az érdeklődőket – általános iskolás kortól a nyugdíjas korig – három különböző témával, beszélgetéssel. Hamar kiderült, hogy az aktuális szabályozási kihívásokat hozó területek – mint a sűrű farkas megváltozó fajvédelmi státusza, a vadászati jogok útvesztői, vagy a mesterséges intelligencia zeneipari hatása – vonatkozásában egy dolog nélkülözhetetlen az értékelhető megoldásokhoz: a kutatói kíváncsiság, amelyből nem volt hiány a Kutatók Éjszakáján.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Szent II. János Pál Pápa Kutatóközpont Teremtésvédelmi Kutatóintézetének GENEZIS Kiválósági Diákműhely kerekasztalt tartott a sűrű farkas fajvédelmi státuszának változásáról. A kerekasztal vendégei voltak: Dr. Bándi Gyula a jövő nemzedékek szószólója, professzor emeritus (PPKE JÁK), Sütő Dávid a nagyragadozó program igazgatója (WWF), Dr. Kőből-Benda Vivien, PhD biodiverzitás-kutató. A kerekasztalt Tahyné dr. Kovács Ágnes docens hívta össze és nyitotta meg. Az Európai Bizottság szerint Európában² több mint 20 000 farkas

¹ II. János Pál pápa apostoli konstitúciója, *Ex corde Ecclesiae* (1990. augusztus 15.), 7. pont: AAS 82 (1990), 1479.; Vö. Dicastery for the Doctrine of the Faith Dicastery for Culture and Education: *Antiqua et Nova. Note on the Relationship Between Artificial Intelligence and Human Intelligence*, para 83. <https://tinyurl.com/4kdpi45k>.

² Farkasok: a képviselők megállapodtak az uniós védelmi státusz módosításáról. Sajtóközlemények Plenáris ülés ENVI 08-05-2025 – 12:17, <https://tinyurl.com/3zbxmxx8>.

él, populációik és elterjedési területük növekszik. Ez a természetvédelmi sikertörténet azonban egyes régiókban az emberi tevékenységgel való növekvő konfliktusokhoz vezetett, különösen a haszonállat-állomány tekintetében. Ennek nyomán az Európai Parlament a farkas védelmi státuszát „szigorúan védettől” „védeltre” változtatta 2025 tavaszán,³ hogy összhangba hozza azt a Berni Egyezményrel.⁴

A szabályozás aktuális változásának következtében a tagállamok nagyobb rugalmasságot kapnak farkaspopulációik kezelésében, hogy javítsák az emberrel való együttélést, és minimalizálják a növekvő farkaspopuláció veszélyeztető hatását. Emellett a tagállamok a szubszidiaritás elve mentén tudnak majd intézkedéseket hozni az adott regionális körülményekhez igazítva. Ugyanakkor továbbra is biztosítaniuk kell a farkas kedvező védeltségi helyzetét, és a farkast továbbra is szigorúan védett fajként sorolhatják fel a nemzeti jogszabályokban, és szigorúbb intézkedéseket hozhatnak a védelmére,⁵ amennyiben a legkisebb szigor elvét követik.

A fenti jogszabályi környezetben bekövetkező változásokról összehívott kerekasztal keretében a résztvevők a farkasok ökológiai szerepe vonatkozásában hangsúlyozták, hogy a farkasok nem mesterséges telepítéssel tértek vissza Európába, hanem természetes úton, a 20. század közepétől kezdve. Ez a nemzetközi védelmi intézkedéseknek (pl. Berni Egyezmény,⁶ EU élőhelyvédelmi irányelv⁷) köszönhető, amelyek csökkentették az üldözést. Magyarországon az 1920-as és 1980-as évek között többször észleltek farkasokat, de rendszeresen kilőtték őket; az 1980-as évek végétől kezdve stabilabb állomány alakult ki, főként az Északi-középhegységben (pl. Bükk, Mátra). Jelenleg hat farkával, és körülbelül 50-100 egyeddel számolnak, de a pontos becslés genetikai monitoringot igényelne. A farkasok ökológiai jelentősége kiemelkedő: kulcsszerepet játszanak az ökoszisztéma egyensúlyában, mint zászlóshajó fajok. Szabályozzák a növényevő populációkat (pl. őz, szarvas), ami megelőzi a túlszaporodást és a mezőgazdasági károkat. Példaként említették a Yellowstone Nemzeti Parkot, ahol a farkasok visszatelepítése pozitív hatással volt a környezetre, bár az ökológiai rendszerek bonyolultabbak, hiszen más fajok (pl. hódok) is szerepet játszanak egy-egy nagyobb változásban. A biodiverzitás fenntartása a jövő nemzedékek érdeke: a farkasok hiánya

³ A Parlament 371 szavazattal, 162 ellenszavazattal és 37 tartózkodással támogatta az élőhelyvédelmi irányelv célzott módosítására irányuló bizottsági javaslatot annak érdekében, hogy az uniós farkasvédelmi státuszt összhangba hozzák a Berni Egyezményrel, és azt a 'szigorúan védett' állapotról 'védeltre' csökkentsék. A farkasok uniós védelmi státuszának megváltoztatására irányuló bizottsági javaslat a Parlament nyomására érkezett.

⁴ Farkasok: a képviselők megállapodtak az uniós védelmi státusz módosításáról. Sajtóközlemények Plenáris ülés ENVI 08-05-2025 – 12:17, <https://tinyurl.com/3zbxmxx8>.

⁵ A Parlament hozzájárult, hogy sürgősségi eljárásban tárgyalja az ügyet. A jogszabálytervezet hatálybalépéséhez a Tanácsnak hivatalosan jóvá kellett hagynia. Az irányelvnek az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő 20 nap elteltével bekövetkező hatálybalépés után a tagállamoknak 18 hónap áll rendelkezésükre, hogy megfeleljenek a követelményeknek.

⁶ Berni Egyezmény – Egyezmény az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről. HL L 38., 1982.2.10, 3–32. o. <https://eur-lex.europa.eu/HU/legal-content/summary/bern-convention.html>

⁷ 82/72/EGK határozat — az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelméről szóló egyezmény megkötéséről (1981. december 3.) HL L 38., 1982.2.10, 1–2. o.

felborítaná a természetes egyensúlyt, hasonlóan ahhoz, ahogy a vaddisznók túlszaporodása Budapest környékén problémát okoz a ragadozók hiánya miatt. A résztvevők hangsúlyozták, hogy álláspontjuk szerint a farkasok nem veszélyesek az emberre: Európában évtizedek alatt alig néhány támadás történt, ezek is sérült egyedek részéről (pl. Görögországban kóbor kutyákkal keveredett farkasok). Statisztikák szerint a kutyatámadások sokkal gyakoribbak és halálosabbak. A farkasok kerülnek az embert, ha van elegendő vad táplálék. A támadások főleg akkor fordulnak elő, ha etetik őket, vagy szeméthez szoktatják, amely magatartások szintén nem természetesek az ember részéről.

A bevezetőben ismertetett jogszabályi változások lehetővé teszik a korlátozott vadászatot is bizonyos esetekben. A kerekasztal tagjai szerint Svájc kezdeményezte a Berni Egyezmény módosítását, és azt az Európai Unió eleinte ellenezte. Az állattartókkal kialakult konfliktusok vonatkozásában rámutattak, hogy kártérítés létezik uniós és tagállami szinten is, de ez nem mindig hatékony. Megoldást a villanypásztorok, őrző kutyák (pl. kuvasz), prevenció jelenthet. A gazdák felelőssége is hangsúlyos – a jó gazda gondossága –, ennek támogatottsága gyakran hiányzik. Magyarországon az egyik probléma, hogy nincs egységes rendszer; projektekből (pl. EU LIFE) adnak eszközöket; a másik gond általános: sok esetben alulfinanszírozott a természetvédelem. Jó gyakorlatokat említettek Szlovéniából és Szlovákiából, ahol integrált erdészeti-vadgazdálkodási rendszerek működnek, és a természetvédelem és gazdálkodás együttműködik.

Társadalmi aspektusok szerint a farkasok polarizálják a közvéleményt – karizmatikusak, de a média hatásaként sokszor félelmet keltenek. Pozitív hatásként említették, hogy az Északi-középhegységben a farkasok visszatérése csökkentheti az erdőirtást, mert félnék tőle az illegális favágók.

A kerekasztal tagjai végül kitértek a turizmus kettős hatására, amely növeli a természetjárást, de túlterheli az ökoszisztémát. Magyarországon (pl. Kék Túra) és Szlovéniában (pl. nemzeti parkok) a tömegturizmus zavarja a vadakat, akik kerülnek a turistákat. Megoldások körében kiemelt az oktatás (iskolai ökológia hangsúlyozása) szerepe, szabályok bevezetése (pl. etetés tiltása, időbeli korlátozások), regisztrációs díjak alkalmazása (pl. Észak-Amerikában). A résztvevők szerint a turizmus fenntarthatósága társadalmi kultúra kérdése is, mert kerülni kell az állatok odaszoktatását (pl. Szent Anna-tónál Romániában sikeres példa).

Intézményi problémák tekintetében a kerekasztal résztvevői egyetértettek abban, hogy Magyarországon alulfinanszírozott a természetvédelem, nincs dedikált monitoring intézmény (pl. Herman Ottó Intézet nem töltötte be ezt a szerepet). Javaslatuk szerint egy egységes Európai Unió monitoring rendszer és a prevenció támogatások mellett, az agilisabb struktúrák jelenthetnének megoldást (mint Szlovéniában, ahol erdészet és természetvédelem egy igazgatási kézben összpontosul). A biodiverzitás védelme közérdek, amelynek szervezett és intézményesített védelme megköveteli az objektív adatok rendelkezésre állását.

A szakmai-tudományos beszélgetést követően a jelenlévők egy kvíz keretében mérhették le biodiverzitási ismereteiket.

A PPKE JÁK Ereky István Közjogi Kutatóközpontja 2025. szeptember 26-án „Vad? Kár!” Kerekasztal-beszélgetés a vadak és az ember együttéléséről a biológus, a gazda, a vadász és a jogász szemszögéből címmel szakmaközi estet szervezett, amelyen a vad és

ember együttélésének gyakorlati és jogi kérdéseit vette górcső alá, a természetmegőrzés, a gazdálkodói érdekek és a vadgazdálkodás összehangolásának lehetőségeit keresve. A program közérthető bevezetővel indult, amely a vadak, élőhelyek és populációdinamika alapfogalmait mutatta be, majd kerekasztal-beszélgetéssel folytatódott, ahol Marosán Miklós (Állatorvostudományi Egyetem osztályvezető, habilitált egyetemi docens, jogász, igazságügyi szakértő), Németh Gergely (Nemzeti Agrárkamara vármegyei elnöke), Mikó András (agár ügyekre szakosodott ügyvéd) és Bleier Norbert (Gemenci tájegységi fővadász, Agrárminisztérium) ütköztették és közelítették a biológiai, agrár-gazdasági, vadászati és jogi nézőpontokat. A vita fókuszában a konfliktusmegelőzés és -kezelés, a jogi felelősségi és kártérítési keretek, valamint az adaptív vadgazdálkodás állt, külön tekintettel az élőhelyi adottságokra és a fenntarthatósági célokra. A résztvevők közös nevezője olyan integrált megoldások igénye volt, amelyek a természet értékeit megőrizve mérséklék a vadkárt és kiszámítható működési kereteket biztosítanak a gazdálkodóknak és a vadászatra jogosultaknak.

Bleier Norbert bevezető előadásában a hazai vadgazdálkodás és vadkár kérdéskörének komplex összefüggéseit ismertette. Bevezetőjében bemutatta a tájegységi fővadász-hálózat szerepét, amely 52 tájegységben, tájegységi fővadászok szakmai segítségével biztosítja az egységes vadgazdálkodási tervezést és végrehajtást. Rámutatott, hogy a vadgazdálkodás rendszere sokrétű, egymásba fonódó jogi, ökológiai és gazdasági tényezőkből épül fel, ezért a témát nem lehet leegyszerűsíteni, hanem integrált szemlélet szükséges.

A hazai vadállományról szólva elsősorban a nagyvadfajok helyzetét elemezte, mivel a vadkárok döntő többsége ezekhez kapcsolódik. Öt fő nagyvadfaj – gímszarvas, dámszarvas, őz, vaddisznó és muflon – állománya és elterjedése került ismertetésre. A gímszarvas és dámszarvas állománya az elmúlt évtizedekben dinamikusabban növekedett és terjeszkedett, új térségekben is megjelent, azonban legnagyobb számban a nyugat-Dunántúlon található. Az őz gyakorlatilag országos elterjedésű, a mezőgazdasági területeken különösen gyakori. A vaddisznó szintén jelentős állományt képvisel, alkalmazkodóképessége kiemelkedő, bár az afrikai sertéspestis hatására 2021 körül visszaesés volt tapasztalható; ugyanakkor a faj gyors regenerálódása várható.

Bleier részletesen ismertette a vadgazdálkodás szabályozási rendszerét is. Magyarországon a vad az állam tulajdona, a vadászati jog pedig földtulajdonhoz kötött, legalább 3000 hektáros vadászterületen. Kötelező a hivatásos vadász alkalmazása, valamint háromszintű tervezési rendszer működik: tájegységi stratégia, 20 évre szóló vadgazdálkodási üzemterv, valamint évente becslés, tervezés és jelentés. A tájegységi vadgazdálkodási tervek alapján a vadgazdálkodási üzemtervek húszéves időtávra határoznak meg stratégiai célokat (állománynövelés, -csökkentés, szinten tartás), amelyek alapján a vadászatra jogosultak éves terveket készítenek.

A vadkár kérdése kapcsán hangsúlyozta, hogy a vadfajok természetes élettevékenysége önmagában, valamilyen gazdálkodási érdek nélkül nem tekinthető károkozásnak, a „vadkár” emberközpontú jogi-gazdasági kategória. A kártérítési kötelezettséget a vadászatra jogosult viseli objektív felelősség alapján, a vadkárok körét és mértékét a

törvény és végrehajtási rendelete rögzíti.⁸ A fő károkozók a nagyvadfajok és néhány apróvad (mezei nyúl, fácán). A vadkárok mértéke jelentősen megnőtt az elmúlt évtizedekben: éves szinten a megtérített mező- és erdőgazdasági vadkár összege meghaladja a hárommilliárd forintot, térbeli eloszlása pedig jól követi a nagyvad-állomány sűrűségének mintázatait.

Az előadás kitért az élőhelyi adottságok és a vadkárok kapcsolatára is. Kutatási eredmények alapján a legtöbb kár az erdőszegélyek közelében keletkezik, ami a megelőzés és tervezés szempontjából fontos információ. A felvezető előadásában egy komplex ábrán bemutatta a vadkárok alakulását befolyásoló tényezők rendszerét, amelyben a jogi környezet, gazdasági viszonyok, ökológiai adottságok és társadalmi tényezők egyaránt szerepet játszanak. Kiemelte, hogy a vadászatra jogosultak többsége társadalmi alapon működő egyesület, amelyre jelentős szakmai és gazdasági kötelezettségek hárulnak, miközben tagságuk elsősorban rekreációs vadászati tevékenységet folytat. A vadkárok hatékony kezelése ezért szakmai együttműködést, hosszú távú tervezést és a jogi-gazdasági keretek ismeretét igényli.

A kerekasztal-beszélgetés középpontjában a mezőgazdasági vadkárok aktuális helyzete, a nagyvadállomány kezelése és a jogi és gazdálkodási gyakorlat közötti el-
lentmondások álltak. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a mezőgazdasági vadkár ma már rendszerszintű probléma, amelynek elsődleges oka a tartósan magas nagyvadlétszám, miközben a jogszabályi keretek és az érintettek együttműködése gyakran akadozik. A jelenlegi vadgazdálkodási modellben a vadászat, a mezőgazdasági termelés és a gazdaság érdekei egyszerre feszülnek egymásnak.

Németh Gergely gyakorlati példákon keresztül mutatta be, hogy a helyi, földhasználói alapú, megelőzőszempontú gyakorlat hatékonyan csökkentheti a konfliktusokat és a kárkifizetéseket. Hangsúlyozta, hogy a vadászati jog helyi gazdálkodók kezében stabilabb együttműködést eredményez, ugyanakkor a nyugati határ menti koncentrált vadállomány, valamint a nem megfelelően működő kerítések és védelem felerősítik a kárkockázatot. A precíziós technológiák – például drónos felmérések – hasznos kiegészítő eszközök, de nem helyettesítik a terepi szakmai felmérést.

Marosán Miklós szakértői szemszögből kiemelte, hogy a bejelentett vadkár összege messze alatta marad a tényleges károknak; a becslések többszörös eltérést jeleznek. Ennek oka egyrészt az, hogy sok földhasználó tolerálja az alacsonyabb károkat, másrészt sok esetben informális megegyezés születik a felek között. A vadkárokkal kapcsolatban vitákban gyakran nem maga a konkrét kár, hanem korábbi konfliktusok újraéledése játszik szerepet. A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (Vtv.) 78. és 79. §-a világosan meghatározza mind a vadászatra jogosult, mind a földhasználó megelőzési kötelezettségeit. A vadászatra jogosult jogkövető magatartása önmagában nem mentesít a kártérítési kötelezettség alól, a földhasználói mulasztás viszont kártérítéscsökkentést vagy -kizárást eredményezhet. Az eljárásrend elvileg gyors (a jegyző 3 napon belül szakértőt rendel ki, akinek 5 napon

⁸ A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény, valamint a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet.

belül kell felmérést végeznie), de a határidők jogszabályi koherenciája ellentmondásos, ami bizonytalanságot okoz.

Mikó András ügyvédi tapasztalatai szerint a vadkárügyekben a legeredményesebb megoldás az egyezség: a bírósági eljárások jelentős része hosszúra nyúlik, a szakértői és egyéb eljárási költségek gyorsan elszállnak, miközben a viták gyakran kis összegű különbségekről indulnak. A dokumentáció és a határidők betartása kulcskérdés: a vadkár észlelésétől számított 5 napon belül jelezni kell az igényt, a perindításra pedig 30 napos jogvesztő határidő áll rendelkezésre. A vadgázolások esetében az ellenőrzési körön kívül eső, elháríthatatlan ok igazolása mentesítő körülmény lehet.

Bleier Norbert, tájegységi fővadász kiemelte, hogy a jogszabályi környezet alapvetően rendezett kereteket biztosít, de nem tud minden egyes terepi élethelyzetet lefedni. A tényleges létszámcsökkentés kulcsa többek között a vadászati gyakorlat és gazdasági ösztönzők újraegyensúlyozása lehet. Ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy a vadászatnak komoly gazdasági vonatkozásai is vannak, ezért az állomány csökkentése nem pusztán ökológiai kérdés.

A vita során konszenzus alakult ki több pontban is. Egyrészt a vadállomány szabályozásának súlypontját a nőivarú egyedek célzott hasznosítására kellene helyezni. A vadkárok megelőzését közösen finanszírozott, többkomponensű eszköztárra (riasztás, élőhelyhez igazított vetésszerkezet stb.) kell építeni. A digitális eszközökkel támogatott, de terepi verifikációval kombinált kárfelmérés növelheti az objektivitást. Az eljárásokat a jogszabályi koherencia erősítésével, egyszerűbb és gyorsabb egyezségi protokoll kialakításával lehetne hatékonyabbá tenni. A résztvevők szerint a hosszú távú megoldás kulcsa a jogszabályi rugalmasság, a megelőzés előtérbe helyezése, valamint a helyi gazdálkodók aktívabb bevonása a vadászati jog gyakorlásába.

A vita végén a közönség soraiból érkeztek hozzászólások és kérdések a kerekasztal résztvevői felé.

A PPKE JÁK Polgári Jogi Tanszékének Szellemi Tulajdonjogi Kutatócsoportja immár negyedik alkalommal hirdetett meg a kreatív szektorhoz kötődő eseményt a Kutatók Éjszakája keretében,⁹ ezúttal „*A zene mindenkié?*” *A zenei plágiumok és az AI-használat hatása az előállításra és a fogyasztásra* címmel.

Az érdeklődők nagyon színes csapatot alkottak: a hangtechnikustól a zenészerzőig, a jogtanácsostól a bírósági fogalmazóig, az alkotói érdekképviselővel foglalkozó szakembertől az amatőr tartalomkészítőig és az érettségi előtt álló zenefogyasztótól a nyugdíjas kultúrarajongóig csatlakoztak résztvevők az eseményhez, így valóban többféle nézőpont jelenhetett meg. Számukra – mintegy megalapozásaként a későbbi beszélgetésnek, közös gondolkodásnak – Dr. Pogácsás Anett egyetemi docens foglalta össze a zenei átdolgozások, a plágiumok és mesterséges intelligencia használata által generált kényes határvonalakat, a jogi szabályozás általános megközelítését.¹⁰ Rövid,

⁹ PPKE JÁK Polgári Jogi Tanszékének Szellemi Tulajdonjogi Kutatócsoportja, <https://jak.ppke.hu/szellemi-tulajdonjogi-kutatocsoport>.

¹⁰ Vö. többek különösen az *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle* 2024. októberi számában megjelent írásokkal.

néhány zenei illusztrációval kísért bemutatója rávilágított arra, hogy az alkotás mindig is közösségi folyamat volt, hiszen az egyes szerzők szükségszerűen támaszkodnak elődeikre, a meglévő közös kulturális kincseinkre, a zenei ösztudásra. Egyes műfajok sajátosságai mellett tehát már az átdolgozás, illetve pusztán valamely ötlet átvételének a határvonalai sem olyan élesek, amelyet nem csak a számos ismert plágiumper bizonyít,¹¹ hanem a zenészek és a műélvező közönség felismerése, viszonyulása is. A jól ismert, közkincsbe tartozó ‘zenei építőelemek’ felhasználása nem csak szakértői, de szerzői jogi alapkérdéseket is felvetnek, amely – állóvíznek egyébként sem titulálható – közegbe a mesterséges intelligencia (MI) óriási sziklaként (vagy inkább meteorként) csapódott be. Miközben az világosnak látszik, hogy a szerzői jog hogyan tud viszonyulni az MI-generált, illetve asszisztált alkotásokhoz,¹² mégis számos kérdés merül fel abból fakadóan, hogy az alkotói folyamat egésze alakult át rövid idő alatt. Ráadásul nehezíti a helyzetet az a tény, hogy csak az MI-fejlesztések első nagy eredményeinek elérését követően merült fel egyáltalán a szerzői jogi jogosultak helyzete, jogaik érintettségének a kérdése, és még ezután is háttérbe szorulni látszik a gazdasági, versenyképességi és sok más, erős szerepet kapó globális szükségszerűség mögött. Ez viszont egyértelműen kényszerpályára helyezett sok – dogmatikailag messze nem tisztázott – szerzői jogi jogintézményt, megoldást.

Ezt követően a zeneipar aktív tagjaival közös beszélgetésre került sor, tovább boncolgatva a hatásokat és a gyakorlati tapasztalatokat. Dr. Mihályi Réka énekesnő és Dr. Békés Gergely ügyvéd más-más nézőpontból közelítették meg a felmerült kérdéseket, így a két moderátorral, Dr. Pogácsás Anettel és Dr. Ujhelyi Dáviddal, valamint a bekapcsolódó résztvevőkkel együtt alkotói és előadóművészi, valamint előadóművészi érdek- és jogképviseleti oldalról is körüljárták ezt az összetett témát. Vajon az etikai határvonalak hol húzhatók meg, és láthatóak-e ezek a határvonalak a mindennapokban a zeneipar egészét tekintve? Újkeletű jelenségekről, vagy valójában a zenei közegben eddig is megjelenő problémáról van szó? Mennyire movitáló vagy demotiváló az alkotók, előadóművészek számára az MI térnyerése, és egyáltalán, csak az alkotók és az előadóművészek azok, akik új helyzetbe kerültek, vagy a műélvező közönség oldaláról, ha úgy tetszik, fogyasztóvédelmi szempontból is körbe kell járjuk a kérdést? Kihatnak-e egy hazai zenészre, illetve az egész hazai zeneiparra az angolszász és a kontinentális megközelítés különbségei, és szükség van-e mielőbbi jogalkotói beavatkozásra, vagy a ‘piac’ feloldja a legnehezebb dilemmákat?

A különböző álláspontok hamar találkoztak abban, hogy a problémák valójában épp a személyességnek, az emberi találkozásoknak, valamint magának az alkotónak, és legfőképp az előadóművészeknek a jelentőségét fokozzák. Bár a technológia sok új kérdést vet fel, számos dilemmát generál az alkotói folyamat kapcsán, az emberi részvétel a zenei közegben méginkább nélkülözhetetlenné és értékke válik. A szerzői jognak nem csak a folyamatos technológiai fejlődéshez kell asszisztálnia, de alapvető feladatát sem

¹¹ Ld. pl. Varga Gréta – Sági Edit: Idegen tollakkal ékeskedve – Plágium „mintázatok” sajátosságai egyes műtípusoknál. *Miskolci Jogtudó*, 2023/1.

¹² Röviden erről ld. az alábbi műben elérhető „MI kisokos”: Pogácsás Anett – Ujhelyi Dávid: *Szellemi alkotások joga*. Budapest, Pázmány Press, 2025. <https://tinyurl.com/58psv3ee>

szabad elfelejtenie: ami épp a kultúra, az alkotótevékenység, a művészetek támogatása. A zeneipar eddig is számos eszközt használt ehhez – ha a közös zenei eredményeink felhasználásának új útjai erősen ki is hatnak a kizárólagos jogokra, és még ha valamennyire (a ‘bemeneti’ oldalt tekintve mindenképp) már csak szaladunk is az események után, a minőségi, személyes és egyéni, eredeti alkotás ezután is olyan érték, ami a közönség-előadó-alkotó kapcsolatrendszerben ezután is meg fogja találni az útját. Még akkor is, ha a kulturális ‘tömegtermelésre’ és ‘tömegfogyasztásra’ új, gyors és eltérő jogi megközelítést igénylő eszközünk is van már. A résztvevők nem csak a közös gondolkodásba kapcsolódtak be – tudásukat egy interaktív teszt segítségével ellenőrizhették, ahol egyúttal véleményüket, meglátásukat is kifejezhetették az új trendek és a zeneipari kihívások kapcsán.

A nagyon tartalmas este újabb bizonyítéka volt annak, hogy a kreatív ipar mindig ad muníciót a kutatóknak, és mindannyiunk számára komoly tétje van annak, hogy milyen irányba mozdul a szabályozás a trendek nyomán.

Gerencsér Balázs Szabolcs
egyetemi docens, PPKE JÁK

Pogácsás Anett
egyetemi docens, PPKE JÁK

Tahyné Kovács Ágnes
egyetemi docens, PPKE JÁK